



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد



۲۰۲۲/۰۵/۰۳



یونس نگاه

دولت پاکستان ظرفیت اقتصادی باداری را ندارد

نقش دولت پاکستان در مدیریت جنگ و مذاکرات طالبان آشکار و بیگانه بود. بعد از آنکه طالبان به کابل رسیدند، پاکستانی‌ها کوشیدند به تقلید از امریکا و دیگر اشغال‌گران قدرت‌مند، بی‌پرده هر جا ظاهر شوند و نقش حامی و مالک طالبان را بازی کنند. حضور رئیس‌آی‌اس‌آی در هوتل سرینا و عکس نمادینش، اوج این مانور بود و با جلسات منصور احمدخان سفیر آن کشور در کابل با وزیران و ماموران طالبان، ادامه یافت.

دولت پاکستان باری اعلام کرد که کادرهای مسلکی‌اش را برای پر کردن خلای ناشی از مهاجرت کتله‌ای افغان‌های صاحب تخصص، خواهد فرستاد. طالبان برای حفظ ظاهر گفتند که نیازی به ورود کارمندان فنی پاکستان ندارند. گزارش‌ها اما حکایت از حضور وسیع پاکستانی‌ها در ادارات دارد و گفته می‌شود طالبان در بخش استخبارات، تکنالوژی معلوماتی، رهبری نظامی و دیپلماسی، به حامیان پاکستانی خود شدیداً وابسته‌اند.

این رابطه باداری اما یک چیز بسیار مهم کم دارد و احتمال دوری طالبان از سیطره اسلام‌آباد را افزایش می‌دهد: پول. جیب دولت پاکستان خالی است و نمی‌تواند بادر سخاوت‌مند باشد. از این رو هم دولت پاکستان تلاش دارد با پادرمیانی بین چین و طالبان و لابی برای رسمیت «امارت»، این خلا را پر کند و هم طالبان می‌کوشند با کج کردن گردن پیش امریکا و امتیازدهی به چین، روسیه و قطر، کمبود جیب خالی بادر را رفع کنند.

دولت پاکستان با نرخ دورقمی بیکاری، انفلاسیون شدید و کاهش روزافزون ذخایر ارزی مواجه است. در اواخر اپریل گزارش‌هایی از تنش بین صندوق بین‌المللی پول (آی‌ام‌اف) و دولت پاکستان بر سر چگونگی برخورد با انفلاسیون نشر شد که نشان می‌دهد دولت نوتشکیل شهباز شریف بین نیاز شدید به کمک‌ها و قرضه‌های خارجی از یک سو و نیاز به کنترل انفلاسیون لجام‌گسیخته از سوی دیگر، بند مانده است.

دولت عمران خان چند روز قبل از سقوط وعده سپرده بود که برای کنترل قیمت نفت و برق از اپریل تا جون سال جاری، مبلغ دو میلیارد دالر سببایدی به آن دو سکتور بدهد. بعد از آمدن حکومت جدید، صندوق بین‌المللی پول ادامه مساعدت‌هایش را مشروط به حذف آن سببایدی کرده بود، اما شهباز شریف که نمی‌خواهد در ماه عسل قدرتش شاهد افزایش شدید قیمت‌ها و در نتیجه اعتراضات و نارضایتی مصرف‌کننده‌گان باشد، تن به این کار نداده و تعهد کرده است که آن دو میلیارد دالر نداشته را به سکتور نفت و برق تزریق خواهد کرد [۱]. او در عوض از صندوق بین‌المللی خواهان ترحم و مساعدت بیشتر شده است. طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول، کسری حساب جاری پاکستان (خروج ارز از کشور) بسیار افزایش یافته و ذخایر ارزی آن به حدی کم شده است که کمتر از ارزش دو ماه واردات است.

در سال ۲۰۱۹ صندوق بین‌المللی پول به پاکستان وعده حمایت مالی شش میلیارد دالری داد. قرار شده بود این مبلغ در مدت ۳۹ ماه در چند قسط و همراه نظارت عملکرد سیاست‌های مالی دولت پاکستان پرداخته شود. این مساعدت مشروط به برخی اصلاحات بود که دولت پاکستان به انجام آن موفق نشد و به‌تدریج جریان پول از صندوق نیز کاهش یافت. در تازمترین توافق، صندوق بین‌المللی پول گفته است که اگر حکومت پاکستان تزریق دو میلیارد دالر به بازار نفت و برق را فسخ کند، مبلغ ۹۰۰ میلیون دالر از آن تعهد شش میلیاردی را خواهد پرداخت.

کشوری که گرفتن شش میلیارد دالر در مدت سه سال از صندوق بین‌المللی پول یکی از مسایل مهم در سیاست اقتصادی‌اش شده باشد، آیا قادر است حکومت دست‌نشانده‌ای را در همسایه‌گی‌اش تمویل کند؟ در هشت‌ونیم ماه گذشته دیده شد که دولت پاکستان هیچ کمک قابل توجه مالی را نتوانسته به طالبان بدهد، بلکه در کشور ویران و بی‌صاحب ما پشت آهن کهنه، تسلیحات و تانک‌های غنیمتی سرگردان بوده و برای توظیف نیروهای بیکارش در ادارات افغانستان کمپین می‌کند. این کشور همچنان تلاش دارد صادراتش به افغانستان و از آن طریق به آسیای میانه را افزایش دهد تا چند دالر از کسری حساب جاری‌اش کاسته شود.

د پانو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنيزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

براساس گزارشی که روزنامه پاکستانی دان روز دوشنبه، دوم می، نشر کرد، صادرات آن کشور در نه ماه گذشته به تناسب واردات به شدت کاهش یافته است. براساس اعلامیه بانک مرکزی پاکستان، در نه ماه گذشته ۶۲,۱۳ میلیارد دالر از طریق واردات از آن کشور خارج شده و تنها ۴۴,۴۰۹ میلیارد دالر با صادرات به کشور برگشته است. این یعنی نزدیک به ۴۰ درصد کسری حساب جاری پاکستان.

جالب است که بین کاهش نرخ صادرات پاکستان و وضعیت اقتصادی و سیاسی افغانستان نیز رابطه‌ای دیده می‌شود. افغانستان در ۲۰ سال گذشته یکی از بازارهای اصلی مصرف کالاهای پاکستان بود. براساس گزارش یاد شده روزنامه دان، صادرات پاکستان در سال ۲۰۱۳ که مصادف با اوج کمک‌های خارجی در افغانستان بود و هنوز خروج نیروها آغاز نشده بود، ۱۳,۳ درصد عایدات ناخالص داخلی آن کشور بود و در سال ۲۰۱۷ به ۸,۳ درصد کاهش یافت. این نشان می‌دهد که آبادی در افغانستان بر دسترخوان کشورهای همسایه نیز تاثیر مثبت می‌گذارد و ویرانی اقتصاد ما باعث گرسنگی و فقر در منطقه، به‌خصوص پاکستان می‌شود. در سال ۲۰۱۱ افغانستان بعد از ایالات متحده، دومین مقصد کالاهای صادراتی پاکستان بود و مبلغ دو میلیارد و ۶۶۰ میلیون دالر کالای پاکستانی در داخل افغانستان مصرف شده بود. البته به دلیل رواج قاچاق بین دو کشور، احتمال دارد رقم واقعی به مراتب بیشتر باشد. در سال ۲۰۱۹ که دولت پاکستان از طریق طالبان با ویرانی سرک‌ها، آتش زدن مکاتب و ناامن کردن بازار، کار تخریب اقتصاد افغانستان را به اوج رسانده بود، مقام افغانستان در بین مصرف‌کننده‌گان کالاهای پاکستان نیز از دوم به پنجم [iii] رسید و تنها یک میلیارد و ۱۸۰ میلیون دالر کالای پاکستانی وارد افغانستان شد. در سال ۲۰۲۱ که دولت پاکستان بعد از سال‌ها انفجار، توطیه و تخریب توانست طالبان را بر خاک ما تحمیل کند، در افغانستان بازار از هم پاشیده بود، تشبثات بسیاری تعطیل شده بود، ساخت‌وساز متوقف گردیده و جمع کثیری از افراد و خانواده‌هایی که زنده‌گی نسبتاً مرفه داشتند کشور را ترک کرده بودند و در نتیجه جایگاه افغانستان در میان مقاصد کالاهای صادراتی پاکستان به نهم تنزیل یافت و در کل سال تنها ۸۳۳,۴۲ میلیون دالر [iii] کالاهای پاکستانی به افغانستان وارد شد.

امسال که افغانستان مستعمره دولت پاکستان است، مردم ما توانایی خرید نان خشک را نیز ندارند. دولت پاکستان بازار چند میلیاردی کالایش را تخریب کرده و در ویرانه‌های ما آهن کهنه و اموال غنیمتی و بی‌صاحب می‌پالد. اکنون چشم به پست‌های اداری و مدیریتی طالبانی دوخته است تا تعدادی از لشکر بیکارانش را صاحب معاش سازد.

سیاست‌های ویرانگر آی‌اس‌آی و اردوی پاکستان، اقتصاد هر دو کشور را به زانو درآورده است. اکنون این خان گرسنه که قریه مجاور را نیز ویران کرده، به‌زودی با دروسرهای تازه، از جمله غلتیدن طالبان به آغوش خان‌های پول‌دارتر، گرفتار خواهد شد. اسلام‌آباد تلاش خواهد کرد با فشارهای استخباراتی، گروگان‌گیری رهبران طالبان و تربیت نسلی جدید از جنگ‌جویان، جلو طالبان را در دست گیرد، اما قادر به ساختن دولت دست‌نشانده پایدار در کابل نخواهد شد. پروژه دولت پاکستان در کابل محکوم به شکست است.